

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 2966
Tarih : 05.07.2019

15232

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

2007 yılında, İzmir'in Gaziemir İlçesi Emrez Mahallesi, Sakarya Mevkiinde bulunan eski bir akü fabrikasında, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) tarafından yapılan ölçümler sonucunda, 70 dönümlük bir alanda gömülü olarak 200 tona yakın radyoaktif nükleer atık-bir nükleer reaktörden çıkan, yüksek derecede radyoaktif, yanmış yakıt elemanları olduğu tespit edilmiştir. TAEK'in 2007'de radyasyon tespiti yaptığı raporlara göre, radyasyon, fabrikanın nükleer santrallerde kullanılan nükleer çubukları eritmesiyle oluşmuştur. Bu maddelerin Türkiye yasal olarak girişi bulunmamaktadır. 2015 yılında, miktarının 100 bin ton olduğu belirtilen radyoaktif atıkların üzerine bilim dışı bir uygulama ile toprak dökülmüştür. 2017 yılında atıkların kaldırılması ve rehabilitasyon için alınan ÇED olumlu kararına rağmen hala herhangi bir çalışma yapılmamış, 2012 yılında kamuoyunun gündemine oturan radyoaktif ve tehlikeli atıklar hala bölgeden kaldırılmamıştır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İzmir Valiliği, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Gaziemir Kaymakamlığı, Gaziemir Belediyesi de durumdan haberdar olmalarına rağmen, Gaziemir'deki radyoaktif atıklara yıllardır çözüm bulunamamasına vatandaşlar ve sivil toplum kuruluşları haklı olarak tepki göstermektedirler. Bölgede yaşayan insanlar toprağın altında ve üstünde bulunan radyoaktif atıkların yanlarından geçtikleri için yıllardır sağlıkları büyük risk altındadır. Aynı zamanda Gaziemir'deki nükleer atıklar suyun, toprağın kirlenmesine, ekolojik yıkımlara ve canlıların yok olmasına neden olmaktadır. Anayasa'nın 56. Maddesi ile Herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı güvence altına alınmıştır. Türkiye'de çevreyi koruyan yasalara, taraf olunan uluslararası yasalara rağmen yıllardır bu sorunun sürmesi, gerekli girişimlerde bulunulmaması topluma ve doğaya karşı işlenen büyük bir suçtur.

15732

Bu bağlamda;

1- Hükümetiniz tarafından 'Sıfır Atık' projesinin tüm Türkiye'de uygulanacağı söylenirken yıllardır İzmir'de bulunan nükleer atıklara neden çözüm bulunamamıştır? Ne zaman çözüm bulunacaktır? Bölge nükleer atıklardan nasıl temizlenecektir? Atıkların bertarafının maliyeti ne kadar hesaplanmıştır? Bu paranın finansmanı nasıl sağlanacaktır?

2- Nükleer tesisi olmayan bir ülkede nükleer atık bulunması, lisansı olmayan bir tesiste de atıkların toprağa gömülmesi topluma karşı işlenmiş bir suçtur. Gaziemir, Emrez ve Aktepe mahallesinde bulunan akü fabrikasına radyoaktif atıklar nereden, kimler tarafından getirilmiştir? Bakanlığınız tarafından Türkiye'ye girişi yasak olan bu atığın İzmir'de ortaya çıkmasına yönelik herhangi bir araştırma yapıldı mı?

3- Gaziemir'de bulunan eski akü fabrikasının bulunduğu alanda yeryüzü ve yer altında kaç ton atık tespit edilmiştir? Yeni ölçümler yapılmış mıdır? Bu atıkların, doğaya ve vatandaşlara verdiği zararlar tespit edilmiş midir? Zararların boyutları kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?

4- Radyoaktif atığın bulunduğu alanda taşeron bir firmanın kazdığı çukurlar yağmurla birlikte su ile dolmakta, radyoaktif bulaşan sular, alanın da eğimli olmasından dolayı dereye akmaktadır. Dereye karışan bu suların havayı, toprağı ve suları kirlettiği bilinmektedir. Bakanlığınızın bu konuda yaptığı herhangi bir çalışma var mıdır? Sularda, atığın neden olduğu kirliliğin boyutu tespit edilmiş midir? Yakın bölgede yer alan su kaynaklarının radyoaktivite ölçümleri yapılmış mıdır?

5- Anayasa'nın 56. Maddesi ile Herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı güvence altına alınmıştır. Nükleer atığın neden olduğu suyun, toprağın, kirlenmesine ekolojik dengenin bozulmasına ve canlıların yok olmasına karşı bakanlığınız ne gibi çalışmalar yapmaktadır? Bu konuda bir programınız var mıdır? Dünya'da Çernobil faciası gibi bir örnek olduğu hatırlatılırsa Bakanlığınız konuya kalıcı bir çözüm bulacak mıdır?

6- Bölgede , kanser ve çocuk düşürme vakalarının giderek arttığı iddia ediliyor. Sağlık Bakanlığı ile bu konuda işbirliğiniz var mıdır? Kamuoyu ile bölgenin sağlık verilerini paylaşmakta mıdır? Radyoaktif atıklara karşı bölge halkı bilgilendirilmiş midir?

15232

7- Nükleer atıkların bertarafı için İzmir Büyükşehir Belediye, ilgili meslek odaları ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapacak mısınız?

8- Bölgede yaşayan vatandaşlar, nükleer atıkların bulunduğu arazinin satılarak, toplu konut yapılacağı iddiasında bulunmaktadırlar. Arazinin ne şekilde değerlendirileceği konusunda hükümetinizin ilgili firma ile planlaması var mıdır?

9- Nükleer atıkların olduğu eski fabrikanın sahipleri hakkında hükümetiniz tarafından hukuksal işlem yapılmış mıdır? Yapıldıysa para cezası dahil ceza almışlar mıdır? Eğer verildiyse para cezası tahsil edilmiş midir? Bakanlığınız davada taraf olmuş mudur? Halkın sağlığını ciddi anlamda tehdit eden firma hakkında yaptırımlar devreye sokulacak mıdır? Denetimler nasıl mümkün olacaktır?

10- Bu olaya göz yuman ve yıllardır atıkları temizleme işini başlatmayan yetkililer hakkında adli ve idari soruşturma açılmış mıdır?